

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

TALE TIL SAMRÅD DEN 16. NOVEMBER 2011

(SPRØJTETE SOJABØNNER FRA ARGENTINA)

[det talte ord gælder]

Samrådsspørgsmål D

”Ministeren bedes redegøre for sin holdning til de oplysninger om skadelige virkninger ved sprøjtede sojabønner, som er kommet frem i pressen, samt redegøre for om ministeren på den baggrund tager initiativ til et samarbejde med landbruget omkring denne udfordring og finde løsninger, der ikke sætter menneskers helbred på spil for billig soja, jf. artiklen ”Citathistorie fra Politiken: Soya til dansk dyrefoder under anklage for at koste liv” fra Ritzaus Bureau den 26. oktober 2011.”

Svar:

Indledning

- Tak for invitationen til samråd om det her emne, som jeg synes er vigtigt. Jeg vil jo meget gerne redegøre for min holdning til sagen om sprøjtede sojabønner dyrket i Argentina. Der har som bekendt være en del skrivelser i pressen på det seneste, og det er også det, formanden har reageret på.
- De produktionsforhold som pressen har omtalt, finder jeg dybt uacceptable. Fattige mennesker i verden skal

ikke sætte deres helbred på spil, blot for at vi kan købe deres varer i deres lande. Det har også været omtalt, at de argentinske dyrkningsforhold medfører sundhedsfare for de danske forbrugere.

- Hertil vil jeg sige, at ifølge oplysningerne har læger og forskere i Argentina påvist en sammenhæng mellem måden, der sprøjtes på i de store områder med sojadyrkning, og stigninger i en række alvorlige sygdomstilfælde i Argentina.
- Men jeg vil med det samme slå fast: intet indikerer, at danske forbrugeres sikkerhed er eller har været i fare.
- Så der er ikke nogle sundhedsmæssige problemer i forhold til de danske forbrugere. Det siger jeg ikke som en undskyldning, men jeg siger det for at slå fuldstændig fast, hvad det er, vi taler om.
- Men de oplysninger der kommer frem i pressen om den argentinske undersøgelse, giver anledning til en række etiske og moralske overvejelser – og de skal tages alvorligt. Men jeg vil gerne pointere, at det ikke er danske forbrugere, der har problemet i sidste ende.

Den argentinske undersøgelse

- Jeg finder det vigtigt at understrege, at det ikke er de sprøjtede *sojabønner*, der er problemet i den

argentinske undersøgelse, men selve *sprøjtningen* af sojabønnerne.

- Sagen handler altså om de sprøjtemidler, der anvendes i Argentina og sikkerheden for dem, der *bor* og arbejder i området omkring de dyrkede arealer, hvor der sprøjtes. Og det er vigtigt at holde bemærke ”bor i området” – for som formanden nævnte, så sprøjtes der med fly. Det er her, vores fokus bør være. For det er alvorlige oplysninger, der kommer frem i den argentinske undersøgelse.
- Jeg er i øjeblikket ved at undersøge sagen nærmere, og jeg har i den forbindelse bl.a. kontaktet den danske ambassade i Argentina, i håbet om at den kan bidrage med yderligere information og afklaring fra de argentinske myndigheder.
- Den argentinske ambassadør i Danmark - Raúl Alberto Ricardes – er også opmærksom på problemstillingen og har, ved et besøg i ministeriet, orienteret om situationen i Argentina og de seneste undersøgelser.

Dansk import

- Det danske erhverv importerer årligt over 1,7 million tons soja til Danmark, hvor langt størstedelen

anvendes som dyrefoder. Den største del af den importerede soja kommer fra Argentina.

- Baggrunden for den store import skyldes, at soja generelt er den bedste proteinkilde til dyrefoder. Men foderforsyning bør selvfølgelig ikke være til fare for menneskers helbred i andre lande.
- Jeg har som minister ikke nogen mulighed for direkte at forbyde importen af argentinske sojaprodukter fra marker, der er sprøjtet på en måde, der er skadelig for medarbejdere og deres lokalbefolkninger, så længe produkterne overholder EU-lovgivningen for fødevarer og foder. Men jeg vil sige, at der ligger et stort ansvar hos dem, der importerer disse produkter.
- Alle skal bidrage med at tage ansvar for sundhed og sikkerhed i verden, og der påtager man sig et stor ansvar, når man importerer fra lande, som ikke har de samme regler, som vi har.

Redegørelse for foder- og fødevarer sikkerhed

- Jeg vil benytte lejligheden til at redegøre for kontrolindsatsen på foder- og fødevarerområdet i Danmark i relation til vores import af soja.
- Det er den danske importør, der bestemmer, hvilke produkter, og fra hvilket land, der skal importeres, og

det er importørens ansvar, at produkterne er sikre for mennesker og dyr.

- Fødevarestyrelsen overvåger løbende fødevarer for indhold af pesticidrester.
- Fødevarestyrelsens kontrol fokuserer i høj grad på, om importørerne lever op til sikkerhedskrav og kontrollen viser faktisk, at de danske importører har fornuftige analyseprogrammer, også når det gælder pesticidrester i importerede varer.
- Soja til foder bliver analyseret for indhold af en række pesticider, herunder de mest anvendte i Sydamerika, bl.a. glyphosat, atrazin og endosulfan.
- Foderkontrollen har prøvetaget og analyseret ca. 300 prøver af sojaprodukter for pesticidrester i de sidste 5 år og har kun fundet pesticidrester i 21 af disse prøver. Ingen af disse viste så høje restindhold, at partierne måtte afvises. Det ene fund blev forinden frigivelse risikovurderet ved DTU, Fødevareinstituttet.
- Udover den løbende kontrol blev de mulige risici for kontaminanter, herunder pesticidrester, i importeret soja til foderbrug, kortlagt i 2009 af det daværende

Plantedirektorat. Undersøgelsen viste ingen risici ved den danske import af soja fra Sydamerika.

- Fødevarestyrelsen har desuden taget prøver og analyseret over 200 prøver af dansk produceret animalske fødevarer i 2010 og har ikke fundet pesticidrester i disse.
- Fødevarestyrelsen vil fortsat følge udviklingen ved løbende kontrol.
- Resultater fra foderkontrollen underbygger, at der ikke skulle være noget, der tyder på, at der er pesticider over grænseværdien i sojabønner, olie eller fødevarer hvor sojaprodukter indgår.
- Fødevareerhvervet, myndighederne og forbrugerne i Danmark skal naturligvis være kritiske overfor de produkter, vi importerer - også i forhold til, om produkterne er produceret under sikre og ansvarlige forhold.
- Erhvervet bør således stille krav til deres samhandelspartnere.
- Jeg har opfordret de danske importører af soja til at studere situationen nøje og undersøge mulighederne for anvendelse af alternative forsyningskilder, så

længe der ikke er vished om forsvarlig dyrkning af soja i Argentina.

- De danske importører af soja har på den baggrund oplyst, at de vil undersøge muligheden for opkøb af alternative produkter, og grundigt overveje erfaringerne fra Holland samt rejse problemstillingen i deres europæiske brancheorganisationer. Jeg skulle faktisk havde haft møde med Henk, min hollandske kollega, i sidste uge, men han var nødt til at aflyse på grund af helbredet.
- Men der havde jeg faktisk tænkt mig, vi skulle have haft en drøftelse af det her problem, - de har jo et tilsvarende problem i Holland, og har nogle løsningsmuligheder, som de arbejder med. Det ville jeg gerne have drøftet med ham. Det vil jeg gøre ved næstkommende lejlighed.

Internationale drøftelser

- Jeg har desuden kontaktet John Dalli, der er EU-kommissær for sundhed og forbrugerpolitik, for at sikre, at det er en problemstilling EU har fokus på.

International lovgivning

- Når det gælder om at sikre forsvarlig anvendelse af sprøjtemidler, bør dette arbejde overvejende foregå i internationalt regi, bl.a. via FN's særlige

konventioner, der har til formål at mindske anvendelsen af, og endeligt udfase, de farligste sprøjtemidler på internationalt niveau.

Afslutning

- Den øgede internationalisering er medvirkende til, at vi risikerer at få flere varer ind på det danske marked, som ikke er produceret på en sikkerhedsmæssig, forsvarlig måde. Det er den virkelighed, vi står i.
- Det er importørerne, der vælger, hvorfra produkterne skal importeres, og det er deres ansvar, at produkterne er sikre.
- Forbrugerne kan også til en vis grad, ved deres valg af produkter, være med til at sikre, at produkterne er produceret på en forsvarlig måde.
- Her tænker jeg naturligvis især på valg af økologiske varer, hvor der ikke anvendes sprøjtemidler i produktionen.
- Det er på ingen måde acceptabelt, at sprøjtemidler anvendes på en måde, som sætter menneskers helbred og liv på spil – hverken i Danmark eller i andre lande. Vi bør derfor arbejde på at ændre dette.
- Som fødevareminister er det imidlertid primært mit ansvar, at de produkter, der markedsføres i Danmark, lever op til EU's regler på foder- og fødevareområdet.

- Jeg kan derfor ikke, som fødevareminister, forbyde import af produkter, som ikke udgør en fødevaremæssig risiko i Danmark.
- Argentina har selv taget det første skridt i den retning, ved at forbyde import og anvendelsen af sprøjtemidlet endosulfan i løbet af de kommende år, og det er mit indtryk, at den danske branche tager situationen alvorligt.
- Så længe der er uvished om sikkerheden i forbindelse med produktionen af soja, vil jeg opfordre den danske branche til at drøfte situationen med deres leverandører og internationale partnere, samt overveje mulighederne for anvendelsen af alternative forsyningskilder.